

VASTUULLINEN LAHJOITTAMINEN RY

TOIMINTA- KERTOMUS 2022

19. toimintavuosi
VaLa – Vastuullinen Lahjoittaminen ry
AnDo – Ansvarsfullt Donerande rf

TOIMINTAKERTOMUS

1. Vastuullinen Lahjoittaminen ry
2. Toiminnan painopisteet vuonna 2022
3. Resurssit - hallinto ja talous
4. Vaikuttamistoiminta
 - 4.1 Jäsenjärjestöpalvelut
 - 4.2 Varainhankinnan kulttuurin kehittäminen ja koulutustoiminta
 - 4.3 Hyvän hallintotavan edistäminen
 - 4.4 Viestintä ja lahjoituskulttuurin edistäminen
5. Varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämistyö
 - 5.1 Lahjoittaminen ja verotus
 - 5.2 Varainhankinnan kulut
 - 5.3 Rahankeräyslain kehittäminen
6. Kansainvälinen yhteistyö
 - 6.1 European Fundraising Association (EFA)
 - 6.2 Muut verkostot
7. VaLan jäsenjärjestöt 2022

1. Vastuullinen Lahjoittaminen ry

Vastuullinen Lahjoittaminen ry VaLa on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton yhteistyöverkosto, joka edustaa yleishyödyllisiä yhteisöjä.

VaLan visiona on olla Suomen kolmannen sektorin yhteistyöverkosto, jonka tavoitteena on, että:

- yleishyödylliset yhteisöt noudattavat hyvän hallinnon periaatteita
- varainhankinnan ammattikunnan osaaminen on erinomaista
- Suomessa on kehittynyt lahjoituskulttuuri ja yhteiskunnan eri toimijoiden roolit on määritetty kestäväällä ja selkeällä tavalla.

VaLa ry määrittelee ja edistää hyvän hallinnon ja hyvän varainhankinnan periaatteita suomalaisessa yhteiskunnassa sekä auttaa jäsenjärjestöjään oppimaan yhdessä osana kansainvälistä verkostoa.

2. Toiminnan painopisteet vuonna 2022

Vuonna 2022 VaLan toiminnan pääpainopisteenä olivat vaikuttamistyö ja varainhankinnan toimintaedellytysten kehittäminen. Toimintaa ohjasi 'VaLan strategia ja toiminnan perustehtävät ja -tavoitteet', jotka ovat osa syyskokouksessa hyväksyttyä toimintasuunnitelmaa:

- VaLa edistää yleishyödyllisten yhteisöjen vastuullista varainhankintaa ja hyvää hallintoa.
- VaLa edistää suomalaista lahjoituskulttuuria lisäämällä vuoropuhelua yhteisöjen taloudellisista toimintaedellytyksistä ja varainhankinnasta yhteiskunnan eri toimijoiden välillä.
- VaLan toimintaa johdetaan, hallinnoidaan ja kehitetään esimerkillisellä tavalla.

3. Resurssit - hallinto ja talous

Vuonna 2022 hallitus, työryhmät, pääsihteeri ja työntekijä toimivat keskeisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Päätoimintamuotoina edellisten toteuttamisessa olivat: alan verkostojen luominen, keskustelu- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen sekä tiedon jakaminen niin järjestöille, kansalaisille kuin sidosryhmille.

Vuoden 2022 lopussa VaLassa oli 78 jäsenorganisaatiota. Sääntömääräiset kevät- ja syyskokoukset pidettiin etänä. VaLalle hallituksen muodostamisen tukena olevaa ohjesääntöä päivitettiin ja se esiteltiin jäsenille kevätkokouksessa. Yhdistyksen sääntömuutosehdotus hyväksyttiin syyskokouksessa.

Hallituksen puheenjohtajaksi syyskokouksessa 2021 valittiin Leena Poutanen / SOS-lapsikyläsäätiö. Hallitus järjestäytyi tammikuussa ja varapuheenjohtajaksi valittiin Nora Huhta / Plan International Suomi. Muina jäseninä toimivat: Katri Hadjari / Helsingin ensikoti ry, Iiris Kivimäki / Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö, Petri Äikiä / Invalidiliitto, Aija Kaski / Pidä Saaristo Siistinä ry, Soile Bar-Yosef / Sininauhasäätiö, Sari Meller / Syöpäsäätiö, Eeva Hietalahti / Sydänliitto ja Satu Kantola / Suomen Lähetysseura. Kevätkokouksessa valittiin uudeksi puheenjohtajaksi Aija Kaski / Pidä Saaristo Siistinä ry. Toimintavuoden aikana hallituksen kokoonpanoon tuli muutoksia ja vuoden lopussa uusina edustajina olivat: Pertti Keinänen / Sydänliitto ja Karoliina Nivari / Suomen Lähetysseura. Hallitus kokousti vuoden aikana seitsemän kertaa.

VaLan hallitus muodosti ja sen tukena toimi vuonna 2022 seuraavat työryhmät:

- Hyvän hallinnon työryhmä
- Koulutustyöryhmä
- Laki ja verotus -työryhmä
- Viestintä- ja markkinointi -työryhmä

Toimintavuoden aikana Hyvän hallinnon työryhmä kehitti VaLan hallinnollista työtä. Pia Tornikoski on tähän asti hoitanut VaLan pääsihteerin tehtäviä osa-aikaisesti ostopalveluna ja vuoden 2023 alusta lähtien pääsihteerin toimi muutetaan työsuhteiseksi. Vuoden 2022 aikana panostettiin resurssointiin ja elokuussa työsuhteessa aloitti Tessa Robertsson viestintä- ja vaikuttamiskoordinaattorina. Ostopalveluna kirjanpidon hoiti Uudenmaan Tilimix Oy ja tilintarkastajana toimi KPMG Oy.

VaLan toiminta rahoitettiin pääosin jäsenmaksuilla ja kumppanuustuotoilla. Vuoden 2022 tuloista tuli noin 85 % jäsenmaksuista. Tilikauden tulos oli -9 707,52 euroa. Kuluja aiheutui henkilöstön palkkioista ja palkoista, tapahtumien järjestelyistä sekä tutkimus- ja tiedotustyöstä, joita toteutettiin osin ostopalveluina.

Toimintasuunnitelman toteuttamiseen tehtiin muutoksia, joita aiheutuivat Ukrainan sotatilanteen johdosta suomalaisten järjestöjen käynnistämistä avustustöistä.

Muutoksia tehtiin erityisesti tutkimus- ja viestintätöihin, tapahtumien järjestämiseen sekä jäsenpalveluun.

4. Vaikuttamistoiminta

4.1 Jäsenjärjestöpalvelut

Vuonna 2022 VaLan keskeisinä tavoitteina oli palvella jäseniään laadukkaasti ja pyrkiä lisäämään VaLan jäsenorganisaatioiden määrää. VaLan toimintaa esiteltiin vuoden aikana useille järjestötoimijoille sekä kuultiin toiveita toiminnalle. Jäsenten palvelua tuettiin yhteiskumppanuuksien ja heidän tarjoamiensa etujen kautta. VaLan kumppaneina olivat Gainer, iRaiser ja Tietopiiri sekä lisäksi yhteistyötä tehtiin eri tahojen kanssa vaikuttamis- ja tutkimustyössä, viestinnässä ja tilaisuuksien järjestämisessä.

VaLa tarjosi jäsenilleen mahdollisuutta olla mukana yhteisessä markkinointiviestintä-hankkeessa Hyvä testamentti. Vuonna 2022 hankkeessa oli mukana 29 jäsentä ja sitä koordinoi VaLan kumppanina Torni Consulting. Vuoden aikana käytiin neuvotteluja osapuolten kesken ja vuoden 2023 alusta Hyvä testamentti -hanke päätettiin siirtää osaksi VaLan toimintaa erillisenä hankkeena.

4.2 Varainhankinnan kulttuurin kehittäminen ja koulutustoiminta

VaLa järjesti vuoden aikana jäsentilaisuuksia sekä kaikille avoimia koulutus-tilaisuuksia. Vuonna 2022 tuotiin esiin jäsenistölle ja muille tahoille mm. eri tutkimusten tuloksia ja TekojenTiistai-teemapäivän toteuttamisen työkaluja. Vuoden aikana VaLa oli mukana järjestämässä myös yritys kentälle tilaisuuksia, joiden aiheena oli Ukrainan ja ukrainalaisten auttaminen. Lisäksi VaLa järjesti yhdessä Pohjoismaiden sisarjärjestöjen kanssa ensimmäisen Nordic Fundraising Conferencen maaliskuussa.

Lähi- että etäkoulutuksissa panostettiin laadukkuuteen ja niiden sisältöä suunniteltiin koulutustyöryhmän johdolla. VaLa teki yhteistyötä yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa tarjoamalla heille sisällöllisiä kumppanuuksia ja kutsuen puhujiksi niin suomalaisia kuin kansainvälisiä asiantuntijoita. Yhteensä tilaisuuksiin osallistujia tuli lähes 200 organisaatiosta. Tilaisuuksista kerätyn palautteen perusteella kehitettiin tulevia tapahtumia.

Vuoden varainhankintateko -kilpailu oli omana kategorianaan osa Finnish Comms Awardsia, jonka järjestää Marketing Finland. Koulutustyöryhmä osallistui syksyllä kilpailun toteutukseen ja kategorian kumppanina oli RadioMedia ry. Vuoden 2022 varainhankintatekona palkittiin MIELI Suomen Mielenterveys ry:n 'Pidä huolta nuoresta mielestä' -kampanja.

Koulutustyöryhmä osallistui yhteistyössä Rastor-instituutin kanssa 'Ammattimainen varainhankinta, tuotekehitystyön erikoisammattitutkinnon' -tutkintokoulutuksen ohjausryhmään. Koulutusohjelma yhteistyössä ovat mukana SOSTE, Allianssi ja Fingo. Ohjausryhmä valvoo myös EFA sertifikaatin toteutumista tutkinto-ohjelman kehitystyössä. 1,5 vuotta kestävä koulutusohjelman yhden kurssin opiskelijat valmistuivat vuoden aikana ja lisäksi käynnistyi yksi kurssi. Haku helmikuussa 2023 alkavaan 9. kurssiin avattiin syksyllä.

'EFA Certification Advanced Competence Framework' julkaistiin syksyllä ja sen kriteeristön pohjalta jatkettiin keskusteluja 'Certificate in Fundraising Leadership' -koulutuksen käynnistämistä Aalto ACCESS:n kanssa vuonna 2023.

4.3 Hyvän hallintotavan edistäminen

Varainhankintatahojen luotettavuus sekä lahjoitusvarojen käytöstä ja työn tuloksista kertominen ovat tärkeitä lahjoittajalle. 'Ohjeita hyvään hallintoon - Varainhankintaa harjoittavien säätiöiden ja yhdistysten hyvästä hallintotavasta' -oppaan sekä 'Vastuullisen varainhankinnan arvot ja periaatteet' -suositusten sisällöt olivat esillä VaLan tilaisuuksissa sekä www-sivuilla, ja niiden noudattamista kannustettiin niin jäsenille kuin muullekin järjestökentälle.

Vuoden aikana ilmeni useita alustatoimijoita, jotka tarjosivat varainhankinnan ja lahjoittamisen palveluita. Osa alustoista olivat ilman sopimusta käyttänyt järjestöjen logoa/nimeä. Jäsenistön pyynnöstä Vala pyysi Mainonnan eettiseltä neuvostolta lausuntoa alustojen toiminnasta. Järjestön toiminimen tai muun tunnuksen oikeudeton käyttö markkinoinnissa todettiin hyvän tavan vastaiseksi.

4.4 Viestintä ja lahjoituskulttuurin edistäminen

Vuonna 2022 panostettiin mediaviestintään sekä tiedottamiseen VaLan eri sidosryhmät sekä kansalaiset huomioiden. VaLa tiedotti, antoi kannanottoja ja haastatteluja niin medialle kuin eri viranomaistahoille. Vuoden aikana VaLa tuotti tutkimusta ja tietoa erityisesti Ukrainan ja ukrainalaisten auttamisesta.

Viestintä- ja markkinointi -työryhmä koordinoi eri selvitysten suunnittelua. Vaikuttamis- ja viestintätyössä hyödynnettiin tehtyjä kyselytutkimuksia lahjoittamisen kehittymisestä, johon muutoksia toi erityisesti Ukrainan tilanne. VaLa oli yhteistyössä mm. Marketing Finland:n, Suomalaisen Työn Liiton ja Keskuskauppakamarin luomassa Ukraina-merkkiä yrityksille ja yhteisöille.

Lahjoituskulttuurin edistämiseksi VaLa jatkoi kansainvälisen GivingTuesday-verkoston maaedustajana. Viestintä- ja markkinointi -työryhmän johdolla teemaksi valittiin lahjoittamiseen liittyvien tutkimuksiin perustuvien ennakkoluulojen vähentäminen. VaLa päivitti laajalle yleisölle suunnattuja www.tekojentiistai.org-sivuja, järjesti useita maksuttomia tilaisuuksia järjestöille ja yrityksille sekä panosti mediaviestintään ja markkinointiin. Päivä keräsi kansalaisten lisäksi yli sata osallistunutta organisaatiota. Lisäksi päivään osallistui VaLan kumppanina monet tahot kuten mediakumppanina HitMix-radiokanava ja Mediatalo Keskisuomalainen.

Vuonna 2022 jatkettiin filantropia-aiheista vuoropuhelua eri osapuolten, kuten säätiö- ja rahastosektorin sekä yrityskentän, kesken. Vuoropuheluissa huomioitiin myös rajat ylittävä pyytäminen ja antaminen.

VaLan tärkeimmät viestintäkanavat olivat www.vala.fi, kuukausittainen jäsenkirje sekä tapahtumien ja muiden ajankohtaisten asioiden viestiminen niin sähköpostitse kuin sosiaalisessa mediassa. EFA:n Fundraising Europe -uutiskirje ilmestyi vuoden aikana 12 kertaa ja pääsihteeri vastasi kirjoituksista Suomen uutisen osalta.

5. Varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämistyö

VaLa teki aktiivisesti yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa, joiden toiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöjen varainhankintaan ja hyvään hallintoon liittyvä lainsäädäntö, valvonta tai muu vaikuttamistyö. Laki ja verotus -työryhmä toimi varainhankinnan toimintaedellytysten kehittämiseksi ja lisäsi vuoropuhelua järjestökentän ja eri viranomaisten välillä mm. Poliisihallitus, eri ministeriöt, julkiset rahoittajat ja eri alojen keskusjärjestöt. Vuoden aikana olivat erityisesti esillä rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen liittyvä säätely, televarainhankintaan vaikuttavaa säätely (ePrivacy) sekä vaalirahoitus ja hybridivaikuttaminen.

Eri ministeriöiden toimesta oli käynnissä hanke, joissa tarkoituksena oli kehittää julkisen rahoituksen hakemista ja raportointia sekä arvioida rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen vaikutuksia järjestökentälle. VaLa tuotti tietoa ja osallistui aktiivisesti keskusteluun ministeriöiden tuottamaan selvitykseen järjestöjen varainhankinnan avustamisesta ja tukemisesta valtionavustustoiminnassa.

Vuonna 2022 aloitettiin eduskuntavaalien vaikuttamistyötä yhdessä muiden kattojärjestöjen kanssa. Loppuvuodesta käynnistettiin Taloustutkimuksen toimesta päättäjille suunnattu kysely kansalaisjärjestöjen merkityksestä.

5.1 Lahjoittaminen ja verotus

VaLa pyrki vaikuttamaan mm. lahjoitusten verovähennysoikeuden kehittämiseen sekä varainhankinnan kuluista maksettujen arvonlisäverojen kompensointiin lähestyien päättäjiä, viranomaisia ja median kautta lahjoittajia. Vaikuttamistyössä on otettu huomioon, että veroetuuksiin liittyy myös alan toiminnan tehokkuuden ja eettisyyden valvonnan kehittäminen.

5.2 Varainhankinnan kulut

Varainhankintatoimintaa edesauttaisi erilaisten palvelumaksujen veloituskäytäntöjen muuttaminen siten, että ne suosisivat yleishyödyllisiä yhteisöjä. VaLan tilaisuuksissa esiteltiin varainhankintaan yhteistyökumppaneiden palveluita, joihin oli myös neuvoteltu edullisempia hintoja jäsenistölle ja tapahtumiin osallistuneille. VaLa jatkoi vaikuttamista erityisesti järjestöjen pankkipalveluita koskeviin asioihin.

5.3 Rahankeräyslain kehittäminen

VaLa jatkoi aktiivista toimintaa vuonna 2020 muuttuneen rahankeräyslain toimeenpanoon vaikuttamisessa. VaLa viesti muutoksista mm. uuden lain mukaiseen tilintarkastukseen sekä jäsenilleen että osallistuen eri tahojen järjestämiin tilaisuuksiin.

6. Kansainvälinen yhteistyö

VaLa toimi aktiivisesti kansainvälisissä varainhankinta-alan yhteistyöelimissä.

6.1 European Fundraising Association (EFA)

VaLa on jäsen European Fundraising Association:ssa (EFA), joka on EU:n käyttämä kuulemiskanava kansalaisyhteiskunnan varainhankintaorganisaatioille. Pääsihteeri Pia Tornikoski aloitti marraskuussa EFA:n Public Affairs -työryhmän jäsenenä. Pääsihteeri osallistui EFA:n tai sen kumppaneiden järjestämiin alan tilaisuuksiin.

EFA Certification Committee järjesti EFA sertifikaatin omaaville Symposiumin, johon osallistui koulutustyöryhmän jäseniä. VaLa viesti muiden EFA-maiden sekä alan kansainvälisten toimijoiden koulutuksista jäsenilleen.

EFA:n jäsenenä VaLa on mukana tutkimassa ja edistämässä varainhankintaa sekä filantropiaa Euroopassa sekä vaikuttamassa EU-tason säätelyyn ja sitä kautta myös kansalliseen lainsäädäntöön yhteistyössä muiden verkostojen kanssa kuten: Civil Society Europe (CSE), European Charities' Committee on VAT (ECCVAT), European Center for Not For Profit Law (ECNL), Human Security Collective ja Philanthropy Europe Association (Philea).

6.2 Muut verkostot

Vuonna 2022 Pia Tornikoski jatkoi luottamustehtävässä The European Center for Not-for-Profit Law, ECNL:n hallituksen jäsenenä. Pia Tornikoski ja Tessa Robertsson toimivat edustajina #GivingTuesday Global Leader -verkostossa.

7. VaLa:n jäsenjärjestöt 2022

Abilis-säätiö sr	Lapin Pelastushelikopterin Tuki ry	Pieni ele ry
Aivoliitto	Lasten ja nuorten säätiö	Plan International Suomi
Allergia-, Iho- ja Astmaliitto ry	Lastenklินิกoiden Kummit ry	Päijänteiden
Amnesty International Suomen osasto ry	Lastentautien tutkimussäätiö	Luonnonperintösäätiö
Aseman Lapset ry	Liikunnan Kehitysyhteistyö	PLUPS Päijät-Hämeen
Eläinsuojeluliitto Animalia ry	LiiKe ry	Vesijärvisäätiö
Ensi- ja turvakotien liitto ry	Lääkärit Ilman Rajoja ry	Ronald McDonald
Epilepsialiitto ry	Mannerheimin	Lastentalosäätiö
Fida International ry	Lastensuojeluliitto	Sairaalaklovnit ry
Finnwatch ry	MIELI Suomen Mielenterveys ry	SEY Suomen
Greenpeace Pohjola ry	Naisten Linja Suomessa ry	Eläinsuojeluyhdistysten liitto
Helsingin Diakonissalaitoksen säätiö	Natur och Miljö	Sininauhasäätiö
Helsingin ensikoti ry	Nenäpäivä-säätiö	Solidaarisuus
HelsinkiMissio ry	Nicehearts ry	SOS-lapsikyläsäätiö
Herättäjä-Yhdistys ry	Näkövammaisten liitto ry	Suomen Aivosäätiö
Ihmisoikeusliitto	Partiosäätiö-Scoutstiftelsen sr	Suomen ammattiliittojen
Invalidiliitto ry	Patmos Lähetysäätiö	Solidaarisuuskeskus SASK ry
John Nurmisen säätiö	Pelastakaa Lapset ry	Suomen Evankelisluterilainen
Kuurojen Liitto ry	Pidä Saaristo Siistinä ry	Kansanlähetys
		Suomen Johanniittain apu ry
Suomen Kansanterveysyhdistys ry	Sydänlapset ja -aikuiset ry	
Suomen Luonnonsuojeluliitto	Sylva ry	
Suomen Luustoliitto ry	Syöpäsäätiö	
Suomen Lähetyslentäjät ry	Taksvärkki ry	
MAF Suomi	Tekniikan edistämissäätiö	
Suomen Lähetysseura	Tukilinja-säätiö sr	
Suomen Merimieskirkko ry	UFF U-landshjälp från Folk till	
Suomen Meripelastusseura	Folk Finland rf	
Suomen Metsästäjäliitto	Vanhustyön keskusliitto ry	
Suomen Olympiakomitea ry	Väestöliitto ry	
Suomen Pelastusarmeijan Säätiö	we4you ry	
Suomen Piipiseura	WWF - Maailman	
Suomen Rauhanliitto ry	luonnonsäätiö	
Suomen Settlementiliitto	Yhteisvastuu/Kirkkopalvelut ry	
Suomen Sydänliitto ry	Zonta International Piiri 20 ry	
Suomen World Vision ry		